

LA RESPOSTA A LA SENTÈNCIA

A València, per la llengua

Dissabte 20 de desembre, milers de persones, a la ciutat de València, en una manifestació oberta i festiva. Contra la sentència. En defensa del dret a viure en valencià. Provenints de tot el país.

V. Partal i E. Sòria

Les xifres són rotundes: un quilòmetre de manifestants. O una hora i deu minuts de desfilant incessant de persones. La Policia Municipal parlà de 22.000 ciutadans. Els organitzadors, de 60.000. La previsió més raonable els deixa prop dels cinquanta mil. Milers de persones al carrer, a la ciutat de València, dissabte 20 de desembre. Contra la sentència que intenta entrebancar l'ensenyament en català a la Universitat. En defensa del dret a viure en valencià.

Desenes de milers de valencians en una de les manifestacions més grans i multitudinàries que es recorda en els

últims anys. Milers de valencians amb el suport actiu i físic —mai expressat abans tan clarament— d'uns centenars de ciutadans de la resta del nostre territori nacional. Vinguts de Barcelona i Lleida. Vinguts de Mallorca. Vinguts de Perpinyà. Alguns hagueren de moure a les sis del matí —per exemple de la Seu d'Urgell— per tal de ser presents a les sis de la vesprada a la plaça de Sant Agustí. Amb les seues pancartes. Del braç dels valencians que ompliren els carrers del cap i casal, vessant la tradicional plaça de Sant Agustí, motor de totes les manifestacions des dels primers anys de la transició.

Un quilòmetre de manifestants.

Entre les cinc i les sis de la vesprada, hora convocada per a l'inici de la manifestació, un eixam d'autobusos envai València. Provenents de totes les comarques. Hi hagué moments en què cinc i sis d'ells (de la Marina, de les Riberes, de la Plana, d'Elx i Alacant, de Gandia i la Safor...) intentaven aparcar alhora en les immediacions de l'església de Sant Agustí per tal de descarregar els seus viatgers. L'enrenou es féu constant i tronant per moments: joves carregats de senyeres i pancartes, homes majors amb la seua dona del bracet i l'adhesiu al pit. Xiques rialleres amb aire de festa.

Saxofonistes, trombonistes i clarinetes. Dolçainers i tabaleters. Només faltava alguna traca. Des de la plaça, amb lentitud però compactament, el riu de manifestants començava a avançar després de solucionar-se alguns problemes inicials amb la policia i petits grups de manifestants d'ultradreta que intentaren, sense aconseguir-ho, trencar-ne l'ordre.

A la cantonada de Sant Vicent i Periodista Azzati un reduït grup d'ells intentava constantment la provocació: «No vos dutxeu», «Sou totes unes putes», «Maricons». Els manifestants, divertits o no, els contestaven: «Vos queden quatre dies», «Visca, Visca», «Bon Nadal».

La marxa anava encapçalada per un grup d'estudiants d'ensenyament mitjà, que portaven una pancarta amb la inscripció «Sí a l'ús de la nostra llengua». Darrere d'ells, una segona pancarta d'Acció Cultural amb la frase «No a la sentència contra els valencians». Portant-la: **Eliseu Climent, Enric Soler i Godes, Quico Mira, Pa-**

ca Sevilla, Toni Mollà, Vicent Pitarch, Vicent Martínez Sancho, Adolf Pizcueta, Merxe Banyuls... Immediatament després, polítics dels partits convocants a la manifestació i personalitats destacades de distints camps de la cultura i la societat.

Mesclats entre els manifestants hi havia, entre altres, **Ramon Lapiedra**, rector de la Universitat de València, el senador del PSC-PSOE, **Ferrer i Gironés, Max Cahner, Sebastià Serrano**, el poeta i astròleg **Salvador Jáfer, Alfons Carrera, Joan Navarro, Gaspar Jaen i Urban, Joan Terol**, vingut de Tarragona, **Tono Fornes, Vicent**

Desenes i desenes de pancartes, amb tota mena de consignes.

gon, Paco Candela, Josep Guia, tocat amb una gorra rural, **Ernest Sena i Vicent Diego**, ex-dirigents de la difunta UDPV, **Andreu Alfaro, Antoni Martínez**, secretari de la Universitat, acompanyat de diversos vice-rectors entre els quals hi havia **Joaquim Donat, Joan Sánchez i Joan Carles Martí**.

El col·lectiu de professors universitaris era ben nombrós: **Joan Oleza, Antoni Ferrando, Gonçal Anaya, Vicent Simbor; Vicent Martínez**, antic vice-rector d'estudiants, acabava d'arribar des de Dinamarca, on completa estudis, per tal de sumar-se a la marxa. També hi havia diputats del PSOE, com **Antoni Salazar**, l'ex-cap

Garcés, regidor de l'ajuntament de València, **Jaume Pérez Muntaner, Damià Mollà i Eduard Mira, Emèrit Bono, Lluís Alpera**, portant la pancarta d'Alacant, **Empar Ferrer i Lluís el Sifoner**, que no parava de fer jocs de paraules amb els «jutges fatxes d'un jutjat...», **Matilde Salvador, Manuel Joan i Arinyó, Ferran Belda**, subdirector del diari *Levante*, el novel·lista **Josep Lozano, Doro Balaguer, Gustau Muñoz, Andreu Banyuls, Josep Lluís Blasco i Pere Mayor**, portant la pancarta d'UPV, **Vicent Álvarez, Francesc Pérez Mora-**

EL LLIBRE DEL 10e ANIVERSARI

CRONOLOGIA I NOTES
 JOSEP M. ESPINÀS
 I LLUÍS BONADA

190.- PESSETES

Tria cronològica dels fets més importants que, dia a dia, mes a mes i any a any, han estat notícia a les pàgines de l'AVUI.

EN .....
 CARRER .....
 POBLACIO .....
 VULL REBRE ..... LLIBRES DEL Xe ANIVERSARI

envieu un talo bancari per l'import dels llibres que vulgueu rebre més 110' ptes. per cada llibre, en concepte de despeses de tramesa (190' + 110' = 300 ptes. cada llibre).

En venda a les nostres oficines de Consell de Cent, 425. 4t. pis.

IKONO

del gabinet del president Lerma, **Josep Maria Felip**, antics membres d'UCD, com **Victor Mansanet**, o l'exconseller **Josep Lluís Barceló**, ex-regidors de l'ajuntament de València, com **Llorenç Ferrer**. **Vicent Franch** rondava la manifestació observant-la des de les tendes de flors de la Plaça del País Valencià. Mentre **Joan Ramon Peris**, deu anys de la Unió de Llauradors i Ramaders, ¡felic ats!, desfilava somrient i repartint abraçades.

I encara més famosos: **Alfons Llorenç**, comissari de la magnífica exposició sobre el Misteri d'Elx, **Àngel Colom**, músics com els de **Pantaix**, **Alimara**, **Al Tall**, **Cànem** i diverses bandes que amenitzaven el trajecte, els actors de **Visanteta de Favara**, encapçalats per **Albert Boadella**, que no pogueren acabar el recorregut perquè tenien funció, i més homes de teatre, com **Manolo Molins** i **Paca Conesa**. El gremi d'hosteleria del carrer de Cavallers en pes: allí hi havia **Josevi Plaza**, l'amo de La Marxa, i els seus

col·legues d'El Negrito, Cavallers i un grapat més de locals de noctàmbuls. També **Yolanda Iturraspe**, ama de «La Petxina», i senyora d'**Alfaro Hoffman**. **Joan Senent** i una bona colla de membres del Centre Excursionista de València, que devien ser els més avesats a caminar de tota la manifestació i que trobaren companys de distints centres excursionistes, com els d'Ontinyent o el mateix centre Excursionista de Catalunya.

Carles Dolç, gent de Ràdio Klara Ràdio Puça, i diverses ondes lliures més. Alcaldes, com **Lluís Garrigós**, de Xixona, que encapçalava la marxa, i un fum de regidors de pràcticament totes les comarques del País Valencià. Bona cosa de mestres i ensenyants i més d'un membre, com **Avel·lí Flors**, del gabinet d'Ús i Ensenyament de la Conselleria de Ciscar. També els de la Diputació. I **Xavier Albiol**, director del *Diari Oficial de la Generalitat*. El cantant **Raimon**, saludat afectuosament per molts manifestants. **Tano**, el pastisser més famós al sud del Palància, i **Enric Valor**, senyorívol. Totes les llibreries hagudes i per haver-hi de l'antic regne de València i, destacats i destacables, xiquets i xiquetes d'escoles com La Masia, La Nostra Escola Comarcal, Carolines o La Gavina.

Pancartes i entitats

Impresa sobre les teles la reivindicació de l'ús del català, la solidaritat amb la Universitat de València i mil i un lemes diversos que anaven des de la «suavitat» del «Sí a la nostra llengua» o «Som valencians i n'estem orgullosos», fins a la «contundència» del «Fora Espanya» o el «València també és Catalunya», en la veu d'alguns grups independentistes.

Entre uns i altres, de tot. Una de les més aplaudides, la que portaven ma-

JESUS CISCAR

MENUTS
ROBA DE NANOS

Joan D'Austria, 13. Tel. 351 40 61. 46002 VALÈNCIA

nobres de l'administració autonòmica sota el lema d'«Els treballadors de la Generalitat, pel català». Molt aplaudida també la del Bloc d'Estudiants Agermanats («Utilitzem i defensem el català»), la mateixa que encapçalava la primera manifestació, convocada immediatament conèixer-se la sentència el dinou de novembre passat.

Partits i sindicats passejaven també les seues consignes. Diferents col·lectius d'UPV, amb consignes més diferents encara: «Castelló, Sí al català», «UPV de la Vallidigna contra la Constitució»... Partits-guadiana, com la Unificació Comunista de Espanya, el POSI i la Jove Germania. Sindicats com la CNT, la Federació d'Ensenyament de Comissions Obreres («Ara i ací volem ensenyar en català»), la Confederació Sindical de Treballadors de Catalunya, o, molt aplaudit, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià. Els estudiants de Mallorca i Barcelona també es feren notar: la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, l'Assemblea d'Estudiants el Bloc d'Estudiants Nacionalistes («Mallorca amb València»).

Una bona colla d'estudiants d'institut i formació professional. La Coordinadora d'Escoles en València de la comarca de la Ribera, amb tot i pancarta quadribarrada, i una representació d'estudiants de Perpinyà, sorpresos amb l'espectacle.

I sobretot pobles, una llista inacabable de topònims locals i comarcals. La més divertida, premi a l'enginy i gràcia que dirien els fallers (alguns dels qual, de distintes comissions, presents també en la marxa) la que portaven els de Favara: «A Favara parlem la llengua de Vicenteta». Les coses clares: «Puçol pel català, i xim pum». I matisos dignes de consideració: «Bonrepòs i Mirambell, pel valencià viu i modern». I de dalt a baix, gràcies Toni Mestre, Benicarló, l'Alcalatèn, Borriana, amb l'Agrupació Borrianenca de Cultura al front, Castelló, Meliana, Ontinyent, Sueca, Gandia, Alacant —la mateixa que encapçalà la manifestació d'ara farà un any—, Elx, Algemesí, Altea...

Al final, davant l'Audiència Territorial, des d'un cadafal, **Rafa Company** i un **Eliseu Climent** exultant com poques vegades, més que llegir, bramaven la filera inacabable d'adhesions que, paperet a paperet, anaven arribant: Grup de Danses de les Coves de Vinromà, CC.OO. del Banc de Bilbao, Federació Provincial de FETE/UGT de València, Grup de dones de Burjassot, Col·lectiu Esquerria

Unida d'Aldaia, Associació de pares del Col·legi públic de Corbera de la Ribera, Comitè d'Empresa de Sáez Merino, Ràdio Mediterrània de Ciutat de Mallorca, Grup d'escacs Època d'Elx, Societat d'espeleologia Acclivis de Crevillent, Falla Fra J. Rodríguez de València, Comitè Central del Partit Comunista del País Valencià, Foto-club Alzira, Institut de Batxillerat Clot del Moro Sagunt, Amics del Museu d'Onda, Club de Rugbi de Castelló, Biblioteca Municipal de Tavernes, Centre Cultural Miguel Hernández d'Oriola, Associació de veïns Pla-Carolines d'Alacant, Banda Primitiva de Paiporta, MDT de la Safor, Col·lectiu d'UPV de Xàbia, Filà de Moros Al Azdrac de Pego, Associació de Metges Joves de Castelló, Comitè de Solidaritat amb Nicaragua d'Elx, Associació professional de la Policia Municipal, Unió de periodistes del País Valencià, Club Pilotari de Castelló, Ajuntament de Betxí, Claustre de professors de l'institut de batxillerat de Catarroja, Unió de Llauredors i Ramaders, Grup Escolta Sant Pasqual de Castelló, Falla Via del Material de Sueca, PCE-ml, Col·lectiu Mili-caca de Barcelona, Escola La Florida, Justícia i Pau de Castelló, Moviment Cooperatiu d'Escola Popular, Colla Muntanyenca del Campello, Aina Comercial d'Alimentació d'Ondara, Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, Grup de Danses Trapig de Beniarjó i Grup de Dolçainers de la Safor, MCPV d'Alacant, Joventuts Socialistes

d'Alacant, Unitat de Joves del País Valencià, Revista *Arnera* de Castelló, Museu Municipal de Ceràmica de Manises, Federació Progressista, Crida a la Solidaritat, Associació cultural Alcoià Comtat, Grup per la Pau i el Desarmament, Coordinadora d'Aturats, Grup de Dones de Benicarló, Alumnes de les Facultats de Filosofia i Químiques de Tarragona, Assemblea de representats del Col·legi Universitari de Castelló... **Rafa Company** i **Empar Ferrer** no tenien prou mans per agafar tots els comunicats que arribaven i que **Queti Valera** intentava encabir en una voluminosa carpeta. Prop d'un miler d'adhesions, comptaven, s'havien solidaritzat amb la manifestació.

A la fi, **Alfred Mondria**, del Bloc d'Estudiants Agermanats, **Valerià Miralles**, en nom de les forces polítiques convocants de l'acte, i **Vicent Pitarch**, representant d'Acció Cultural del País Valencià, van reflectir amb paraules el que s'havia fet ben palès al carrer: el rebuig del País Valencià i de tots els Països Catalans a una agressió injustificable contra el procés normalitzador de la nostra llengua.

En acabar els darrers acords de La Moixaranga, una més injustificable encara càrrega de la policia estigué a punt de tacar l'èxit d'una manifestació que havia desbordat totes les previsions possibles. No pogueren, però, i la crònica de l'acte és la crònica de l'èxit. Molt poques manifestacions s'han vist com la que recorregué València dissabte passat. □

PACA SEVILA, ORGANITZADORA

Joves i reivindicatius

Una nota destacable en la manifestació: la xifra global i, sobretot, una presència de gent nova, jove, una generació d'ara mateix.

F. Nicolàs

La gran quantitat de joves que assistiren a la manifestació és, segons Paca Sevilla, una de les organitzadores, potser la dada més important a destacar. «També caldria parlar, és clar, de la xifra de manifestants, que superà totes les nostres previsions, i del clima reivindicatiu, pacífic i lúdic que, malgrat les provocacions, aconseguirem de mantenir durant tot el trajecte. Però potser el més emocionant fou constatar que hi havia molta gent «nova», molts xics i xiques, d'una generació no marcada per les lluites polítiques dels darrers vint

anys, que feren seus els motius de la manifestació».

Segons Sevilla, la manifestació del dissabte fou una digníssima resposta a l'agressió sofrida per la llengua, «amb la constatació, tan grata, que cada vegada som més els valencians orgullosos de ser-ho, de la força creixent del nacionalisme cívic». Per als que treballaren, des d'Acció Cultural, en l'organització de la campanya, el resultat, tant dels actes fets en instituts, pobles, entitats cíviques, etc., com de la demostració final, fou sorprenent. «Organitzar la resposta cívica a la sentència, en el termini d'un mes i amb escassa infraestructura humana i material, ha estat una esgota-